

یادنامه

جهانگیر خسروشاهی رونمایی می شود

آیین رونمایی از کتاب «جهانگیر؛ یادنامه جهانگیر خسروشاهی»، نوشته مهدی کاموس و یادبود آن نویسنده، همزمان با هفته دفاع مقدس در کتابخانه مرکزی پارک شهر برگزار می شود.
دراین برنامه اعضای انجمن قلم ایران، مهدی رضانی، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و اهالی فرهنگ و ادب حضور دارند. این مراسم از ساعت ۱۶ امروز در کتابخانه مرکزی پارک شهر برگزار می شود.

جهانگیر خسروشاهی، داستان‌نویس و فعال فرهنگی فعالیت‌های فرهنگی خود را از ابتدای انقلاب اسلامی شروع و از سال ۱۳۶۸ همکاری با حوزه هنری را آغاز کرد. حضور در مجله سوره، دو دوره عضویت در شورای بررسی گرازه قصه و رمان حوزه هنری، عضویت در پژوهشگاه فرهنگ و هنر اسلامی، همکاری با گروه تلویزیونی جهاد سازندگی و گروه تلویزیونی روایت فتح از فعالیت‌های فرهنگی خسروشاهی است. او در

سال ۱۳۷۷ داور جشنواره فیلم دفاع مقدس و در سال‌های ۱۳۷۶، ۱۳۷۹، ۱۳۸۳ به‌عنوان داور جشنواره انتخاب کتاب دفاع مقدس حضور داشته و در سال ۱۳۸۳ نیز داوری انتخاب کتاب دفاع مقدس دفتر ادبیات داستانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را عهده‌دار بوده‌است. خسروشاهی آثار بسیاری از جمله داستان کوتاه، رمان و زندگینامه داستانی و مقاله به چاپ رسانده است. او در سال ۱۴۰۰ درگذشت.

فرهنگ CULTURE

سه شنبه ۳ مهر ۱۴۰۳ ۶۸۶۳ شماره

رفع خلأهای ادبیات پایداری با کادرسازی

نویسنده کتاب «هواتو دارم» در گفت‌وگو با «جام جم» روایت داستانی زندگی شهدا را نگاهی نوین در آثار ادبی مبتنی بر فرهنگ مقاومت دانست

فاطمه رستمی گروه فرهنگ و هنر

روایت داستانی زندگی شهدای مدافع حرم را می‌توان بخش تازه‌ای از تولیدات ادبیات پایداری کشور دانست که اتفاقا در سال‌های اخیر مشتاقان و خوانندگان بسیاری هم داشته و کتاب‌هایی که با این هدف نوشته شده، بارها مورد توجه و تأکید رهبر معظم انقلاب هم قرار گرفته است. زندگینامه شهید مدافع حرم: مرتضی عبدالله‌ی یکی از آن زندگینامه‌نویسی‌های موفق است که به قلم رسول ملاحسنی نوشته شده و نشر شهید کاظمی با عنوان «هواتو دارم» آن را روانه بازار کتاب کرده است. به بهانه هفته گرامیداشت دفاع مقدس، با نویسنده این کتاب که مزین به تقریظ رهبر هم شده، پیرامون مسائل و چالش‌های نگارش زندگینامه شهدا و تأثیرات فرهنگ‌ساز این دست آثار گفت‌وگویی داشتیم که می‌خوانید.

۹] در سال‌های اخیر استقبال نویسندگان ایرانی از روایت زندگی شهدای مدافع حرم بیشتر شده و می‌توان گفت این آثار جلوه‌های تازه‌ای از ادبیات پایداری را پدید آورده‌اند. شما مسیری که این ژانر ادبی طی این چند سال پیموده را چطور ارزیابی می‌کنید؟

به‌عنوان یک دهه‌مشتی، وقتی کتاب‌هایی در مورد زندگی شهدای دفاع مقدس را می‌خواندم، در بیشتر موارد نسبت به قهرمانان این کتاب‌ها احساس غریبی می‌کردم. به‌نظم شهدای آن دوران را در آثار ادبی خیلی دور از انسان‌های معمولی و امروزی ترسیم کرده‌ایم که این موجب می‌شود مخاطب نتواند خودش را در کنار این بزرگان احساس کند. البته شکی نیست که دوران دفاع مقدس دوران بسیار خاصی بوده، اما تا این حد دست‌یافتنی

ترسیم کردن شهدای جنگ تحمیلی در جهان ادبیات، برای مخاطب کنونی جذابیت ندارد یا حداقل نمی‌تواند آنها را به راحتی باور و درک کند. خوشبختانه در مورد آثاری که درخصوص شهدای مدافع حرم نوشته شده شاهد نگاهی نوین در روایت هاستیم و سبک زندگی این شهدا که هم عصر ما بودند، کمک کرد تا روایت داستانی زندگی آنها را خیلی باورپذیرتر به تصویر بکشیم و مخاطبان کتاب‌ها نیز همین حالا می‌توانند دوستان شهید، خانواده و آشنایانش را در جامعه ببینند، تجربه‌های زیسته‌ای که او داشته را تجربه کنند و احساس نکنند که از این شهدا خیلی دور هستند.

در واقع زندگینامه شهدای مدافع حرم از این منظر تحولی در ادبیات پایداری به‌وجود آورده است. در چند کتابی که در رابطه با زندگینامه شهدای مدافع حرم نوشتم نیز مخاطبان بازخوردهایی به من می‌دادند که نمایانگر درک راحت‌تر آنها از شهید و سبک زندگی آنها بوده و خوانندگان کتاب صراحتاً می‌گفتند با شهید و تجربه‌هایش کاملاً همذات‌پنداری کرده‌اند. این شهدا همان انسان‌هایی‌شبه‌ما بوده‌اند، تفریح می‌کردند، شاید با خانواده به اختلاف برمی‌خوردند، شکست را تجربه می‌کردند و... اما جهان‌بینی و نگاهی که داشتند آنها را به سمت شهادت برده است. زمانی که خواننده با چنین قهرمانی در زندگینامه‌ای مکتوب مواجه می‌شود، می‌تواند او را الگو قرار دهد یا سبک زندگی و آرمان‌های چنین شخصیتی را دنبال کند. به‌عنوان نمونه در کتاب «یادت باشد» که زندگینامه شهید حمیدسیاهکالی مرادی را نوشتم، می‌بینیم که شهید سعی می‌کرده از

در ادبیات مقاومت پایداری اصول و خط و ربط‌های مشخصی داریم که شاید در جغرافیای خاص یک کشور نتجند و فرامیزی باشد و نویسنده این نوع ادبیات چه در ایران باشد، چه در سوریه، یمن یا لبنان و غزه، نمی‌تواند نسبت به این موضوعات بی تفاوت باشد و قطعاً هزاران قصه و حادثه شنیدنی در این محور وجود دارد. زمانی که زندگینامه شهید عبداللهی را می‌نوشتم، همسر شهید خاطره‌ای را بیان کردند که در کتاب هواتو دارم آورده شده است؛ شهید عبداللهی در پاسخ به این سؤال همسرش که سخت‌ترین بخش حضور در جبهه‌های دفاع از حرم چه بوده؟ است که زندگی شهدان را به درس‌نامه‌ای تبدیل می‌کند. یا به‌عنوان مثال در زندگینامه شهید مرتضی عبداللهی در کتاب «هواتو دارم» همسر شهید روایت کردند که حتی در بدترین وضعیت اقتصادی شهید برای عید غدیر با اندک‌ترین بودجه هدیه‌ای برای همسایه‌هایش می‌خرد که فقط عید اتریکی گفته باشد. ناظر بر همین شیوه روایت، رهبر معظم انقلاب نیز بر ثبت زندگینامه شهدای مدافع حرم و سبک زندگی عادی و پشت جبهه این شهدا تأکید دارند. وقتی زندگی طبیعی و عادی شهید روایت شود، هدف شهید و آرمانی که حاضر است به‌خاطر آن جانش را فدا کند، بهتر درک می‌شود.

۹] به نظر شما آیا ادبیات پایداری که پس از دوران دفاع مقدس توانست بعد جدیدی از توجه نویسندگان به تحولات و حوادث ملی و مذهبی را تجربه کند، امروز توانسته در واکنش به رخداد‌های مهم و حوادث محور مقاومت از بین تا غزه، لبنان و... موفق عمل کند؟ اصلاً چرا لازم است که ادبیات پایداری نسبت به روایت اتفاقات محور مقاومت که آرمان مشترکی دارند، حساس باشد؟

و بین آنها جا افتاده است و چون به شیوه روایی و داستانی، زندگی یک انسان با تمام فراز و فرودهایش را می‌خوانند، اگر با قلم قوی نوشته شده باشد، زندگینامه شهدا برای خوانندگان جذابیت بیشتری نسبت به خاطره‌نگاری‌های صرف دارد که قبلاً چاپ می‌شد و خاطرات حالت داستانی بود و پیوستی با هم نداشت. یکی دیگر از نکات بررسی همه‌جانبه روحیات و خلیقات شهداست. من در کتاب‌هایم از شوخی‌ها، عایق، شیطنت‌ها و همه تجربه‌های خواندنی شهدا گفته‌ام و به‌نظم این نوع روایت جذابیت بیشتری دارد ضمن این که مخاطب می‌بیند که شهید چطور در زندگی رشد کرده و به انسان آرمانی و نهایت خودش رسیده که خدا او را می‌خرد و شهید می‌شود.

۹] شاید یکی از چالش‌هایی که ممکن است کتاب زندگی شهدا با روایت داستانی با آن مواجه شود، به تکرار افتادن این آثار بوده؛ یعنی مخاطبان این کتاب‌ها از یک جایی به بعد نسبت به این آثار بی‌میل شود و احساس کنند همه این زندگینامه‌ها شبیه هم هستند و همیشه همسر فداکاری وجود دارد و شهیدی که به آرزویش می‌رسد و... شما فکر می‌کنید هر کدام از زندگینامه‌های شهدا در نوع خود روایتی متفاوت هستند یا می‌توان مدعی شد که چون شهدا آرمان مشترکی دارند پس زندگی آنها هم شبیه به یکدیگر است؟

من فکر می‌کنم هر انسان‌چه که شهید بشود چه شهید نشود، داستان خاص خودش را دارد که شبیه شخص دیگری نیست، ما انسان‌ها مسیر زندگی خودمان را داریم و با نگاه مخصوص به خودمان در این مسیر پیش می‌رویم، پس حتی اگر ما سه یکدیگر باشد، نگاه ما به این مسیر، با دیگری تفاوت دارد. اگر بپذیریم که زندگینامه شهدا تکراری است، باید بپذیریم که انسان‌ها نیز شبیه به هم تکراری هستند. در حالی که واقعاً اینطور نیست. در جامعه هیچ انسانی را نمی‌توان پیدا کرد که کاملاً مشابه دیگری باشد. البته در روایت‌هایی که از زندگی شهدا می‌شنویم، برخی ویژگی‌ها یا ملاحظات‌ی که در زندگی مدنظر دارند، به یکدیگر شبیه است. اما باز هم حتی در این موارد در جزئیات متفاوت هستند. نوشتم در برخی اصول اخلاقی و پیشی‌گرفتن از یکدیگر نیز تفاوت‌هایی دارند و توجه به یک اصل اخلاقی پسندیده در یک شهید او را از دیگری متمایز می‌کند.

۹] در نگاه شما که زندگینامه شهید مرتضی عبداللهی را نوشته‌اید و رهبر انقلاب بر این کتاب تقریظ نوشته‌اند، چه خصوصیت منحصره‌فردی وجود داشت؟

شهید عبداللهی در منطقه نظام‌آباد بزرگ شده بود و خصوصیات بامرام، خورشیدی و همت بچه‌های این منطقه را داشت. این شهید با این‌که آقا زاده‌ای به‌تمام معنایود و پدرش از بنیان‌گذاران نیروی دریایی سپاه و سردار بوده، اما هرگز از این موقعیت خود استفاده نکرد. در واقع با این‌که هم شرایط خودش خوب بوده هم همسرش خانواده مرفهی داشته، تمام تلاشش را کرده که کاملاً روی پای خودش بایستد.

در واقع شهید عبداللهی قبل از ازدواج تفریحاتی مانند جت‌اسکی و بان سواری را تجربه کرده، ولی بعد از ازدواج همه همت خودش را برای استقلال به‌کار

می‌گیرد. این شهید با حقوق سربازی و یارانه زندگی می‌گذرانده و حتی برای درماندایی با همسرش ترشی تولید می‌کند و بین دوستان و آشنایان می‌فروشند. این شهید واقعاً با جسارت و شجاعت زندگی تشکیل می‌دهد و اگر ما از اقتصاد مقاومتی حرف می‌زنیم، این شهید و همسرش به این سبک زندگی عمل کردند. به‌نظم چنین ویژگی و منشی در شهید عبداللهی حقیقتاً عجیب و منحصر به‌فرد بوده که در کتاب «هواتو دارم» آن را روایت کردم.

۹] با توجه به این‌که رهبر انقلاب بر نهضت ترجمه به‌خصوص در حوزه پایداری تأکید کرده‌اند، وضعیت ترجمه زندگینامه شهدا به‌خصوص شهدای مدافع حرم را چطور ارزیابی می‌کنید؟ به نظر شما ترجمه این آثار به زبان‌های گوناگون چقدر می‌تواند در راستای جهاد تبیین و روشنگری در خصوص اهداف محور مقاومت برای جهان‌بین موثر واقع شود؟

رهبر معظم انقلاب حتی در متن برخی تقریظ‌هایی که برای کتب می‌نویسند، مشخصاً تأکید دارند که اثر ترجمه شود. در واقع تأکیدی که رهبری بر ترجمه آثار دارند به دلیل آگاهی ایشان از مطالبه و نیاز مخاطبان است. در فضای مجازی خوانندگانی به من از کشورهای دیگر پیام می‌دهند که ترجمه‌ای از کتاب‌هایم را خوانده‌اند و سوالات بسیاری در مورد محور مقاومت و شهدای مدافع حرم دارند و این سبک زندگی برایشان

بسیار جذاب است و دوست دارند اطلاعات بیشتری کسب کنند و می‌خواهند آثار بیشتری ترجمه و به دستشان برسد. به‌نظم سبک زندگی شهدا که توسط خانواده و دوستانشان روایت می‌شود در نوع خود الگو و نوآوری است و حتی برای مردمان دیگر کشورها روش‌های تعلیم و تربیت، عشق‌ورزی و راه زندگی را آموزش می‌دهد. اصلاً به‌طور کلی هم ادبیات مقاومت و هم ترجمه آن وضعیت بدی ندارد البته که متناسب با تأکید رهبر انقلاب باید به نهضت تبدیل شود و بیشتر به آن توجه کرد، ولی به‌عنوان نویسنده زندگینامه شهدای دفاع مقدس، معتقدم عده و عده ما در تولید و ترجمه آثار ادبی مربوط به شهدا، حتی در سینما و هنرهای گوناگون کافی نیست. بارها برای پرداختن به زندگی قهرمان ملی و مذهبی معاصر با من تماس گرفته‌اند و به دلیل مشغولیت‌هایی که داشته‌ام، شرمندۀ شده‌ام.

خیلی وقت‌ها روایت زندگی شهدا به‌نگام صورت نگرفته و از فرصت‌ها و تأثیرگذاری آن بهره نبرده‌ایم و بر این اساس ترجمه هم نشده و سایر مردم دنیا و علاقه‌مندان دیگر نیز بی‌نصبی مانده‌اند. برای رفع خلأ‌های موجود در ادبیات پایداری باید کادرسازی کرد و تشکیلاتی داشت و همان‌طور که رهبری فرمایند جنگ مانج است و باید باهم افزایی تمامی دست‌ان‌کاران. ارزش‌های نهفته در آن را استخراج کرد تا همه از آن بهره ببرند.

برش

نویسنده کتاب هواتو دارم در پاسخ به این سؤال که آیا در تقریظ رهبری تأکیدی روی ترجمه کتابش شده است؟ اینطور گفت: به این دلیل که هنوز تقریظ رهبر معظم انقلاب را ندیده‌ام، نمی‌دانم که در مورد ترجمه کتاب هواتو دارم نکته‌ای فرموده‌اند یا خیر؛ فقط می‌دانم محتوای کلی متن تقریظ ایشان در مورد ترویج سبک زندگی شهدای مدافع حرم به واسطه نگارش کتاب زندگینامه شهداست.

تقریظ رهبری

و ترویج سبک زندگی شهدا

قرار است برنامه تلویزیونی «کتاب یک» به‌مناسبت هفته دفاع مقدس از یکم تا ششم مهرماه به معرفی شش کتاب تقریظ شده توسط رهبر معظم انقلاب بپردازد و کتاب «هواتو دارم» یکی از این آثار است. رسول ملاحسنی،

روز موعود نزدیک است

با نزدیک شدن به سالروز طوفان الاقصی، واکنش‌های مردمی به این اتفاق امیدوارکننده‌تر از قبل شده است. با وجود جنایات گسترده رژیم صهیونیستی در غزه که دامنه آن تا لبنان نیز کشیده شده اما هنرمندان با طرح‌هایی که نشانه پیروزی مقاومت و ملت فلسطین دارند، به استقبال این روز رفته‌اند؛ مانند محمد نجار، هنرمند فلسطینی که در طرح خود پیروزی مقاومت و استعزاز پرچم فلسطین در بیت المقدس را نوید می‌دهد.

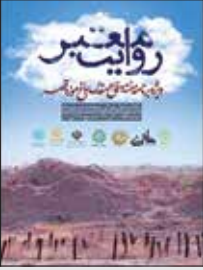
تمدید مهلت ارسال آثار جایزه کتاب سال

مهلت ارسال آثار به چهل و دومین جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران تا پانزدهم مهر تمدید شد، چهل و دومین جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران با هدف شناسایی و معرفی کتاب‌های برتر، کمک به اعتلای سطح دانش و فرهنگ مکتوب جامعه اسلامی، حفظ استقلال و هویت فرهنگی و حمایت و تشویق پدیدآورندگان متعهد و متخصص، بهمن‌ماه ۱۴۰۳ برگزار می‌شود. براساس این فراخوان، دبیرخانه جایزه کتاب سال از ناشران، پژوهشگران، محققان، مولفان، مترجمان و مصححان دعوت می‌کند با ثبت نام در تارنمای اینترنتی، کتاب یا کتاب‌های پیشنهادی خود را به دبیرخانه جایزه کتاب سال ارسال کنند. کتاب‌های ارسالی باید دارای برگه اعلام وصول بوده و برای نخستین بار در سال ۱۴۰۲ منتشر شده باشند. کتاب‌های داستان کوتاه، داستان بلند و رمان بزرگسال، پژوهش و نقد ادبی (تألیف)، مستندنگاری، شعر بزرگسال و همه کتاب‌های حوزه کودک و نوجوان به دلیل هم‌پوشانی با «جایزه جلال آل احمد»، «جشنواره بین‌المللی شعر فجر» و «جایزه ملی کودک و نوجوان» در جایزه کتاب سال داوری و بررسی نمی‌شود. براساس این فراخوان، فقط کتاب‌هایی در جایزه کتاب سال داوری و ارزیابی می‌شوند که پدیدآورنده یا ناشر، کار برگ ثبت نام را در تارنمای این جایزه تکمیل کرده و به همراه دو نسخه از کتاب به دبیرخانه ارسال کند.

«روایت معبر» در مجموعه باغ موزه قصر

هم‌زمان با فارسی‌دین ایام هفته دفاع مقدس، مراسم گرامیداشت هشت سال دفاع مقدس باعنوان «روایت معبر» در مجموعه باغ‌موزه قصر در حال برگزاری است. این مراسم ویژه به مدت شش شب در دو بخش اجرای صحنه‌ای و نمایشگاهی از اول مهرماه آغاز شده و تا ششم مهر ادامه دارد. بخش ایستگاهی روایت معبر شامل خدمات فرهنگی، معرفی فعالیت‌ها و دستاوردهای پایگاه‌های برگزیده بسیج سپاه منطقه ۷، بازی و سرگرمی، عرضه محصولات و پذیرایی صلواتی و بخش صحنه‌ای شامل رایتگری فرماندهان و غواصان تخریب‌چی عملیات والفجر ۸ و بازسازی صحنه نمادین اعزام رزمندگان به جبهه، اجرای حرکات نمایشی رزمی و زره‌نحای، اجرای گروه‌های نمایشی و سوره‌های دانش‌آموزی، شعرخوانی و مسابقات متنوع است. به‌گفته ناصر قاسمی، مدیر باغ‌موزه قصر، این برنامه با مشارکت مجمع پیشکسوتان و رهبان شهدای تخریب‌چی کشور، فرماندهی سپاه ناحیه شهید مطهری، شهرداری منطقه ۷، آموزش و پرورش منطقه ۷ و مدیریت فرهنگسراهای مناطق ۱۲، ۴، ۱۵، ۲۲ سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران در دو بخش نمایشگاهی در ساعت ۱۶ تا ۱۸ و بخش صحنه‌ای طی ساعت ۱۹ تا ۲۱ در محوطه روباز باغ موزه قصر اجرا می‌شود.

قاب مقاومت